

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей

7.14010101 – «Готельна і ресторанна справа»

7.14010301 «Туризмознавство» (за видами))

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.14010101 – «Готельна і ресторанна справа», 7.14010301 «Туризмознавство» (за видами)). / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: І. І. Килимник, Т. А. Коляда, Н. В. Івасішина. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 16 с.

Укладачі І. І. Килимник
Т. А. Коляда
Н. В. Івасішина

Рецензент: канд. юрид. наук, доцент О. В. Харитонов

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 5 від 25.01.2012 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет і місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5 Анотація програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1 Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	9
2.2 Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
2.3 Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями та темами.....	11
2.4 План лекційного курсу.....	12
2.5 Самостійна робота студентів.....	12
2.6 Контрольні запитання для самоперевірки.....	13
2.7 Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	14
2.8 Рекомендована література.....	14

ВСТУП

В умовах побудови в Україні ринкової економіки та демократичної держави головною соціальною цінністю, як вказано в її Конституції, визнана людина, її життя та здоров'я, честь та гідність, законні права та інтереси. Забезпечення гідних людини умов життя, перш за все, пов'язано з економічними перетвореннями, які неможливі без впровадження нової техніки та технологій. Людина має право на творчість, користування досягненнями науки, культури й мистецтва. У зв'язку з цим інтелектуальна власність набуває особливого значення і як засіб самовираження, і як комерційна цінність.

Курс «Інтелектуальна власність» розрахований на поглиблене вивчення правових відносин у сфері інтелектуальної власності, опанування правового механізмом їх регулювання, отримання необхідних навиків кваліфікації результатів творчої діяльності, захисту майнових і особистих немайнових прав авторів та володільників як в Україні, так і за її межами.

Цьому сприяють лекції викладачів, індивідуальна робота зі студентом, вивчення наукових праць, нормативно-правових актів, написання рефератів та контрольних робіт. Методика вивчення цієї дисципліни передбачає співробітництво й взаєморозуміння між студентом і викладачем, розвиток у студентів аналітичного мислення, вміння співставляти фактичний і теоретичний матеріал, робити самостійні висновки, прогнози та рекомендації.

Поточний контроль засвоєння знань студентами здійснюється на заняттях у формі тестування, заслуховування і обговорення реферативних повідомлень.

Заключним етапом вивчення предмета «Інтелектуальна власність» у повному обсязі є залік, мета якого полягає у перевірці знань та вмінь, набутих студентами.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальну дисципліну «Інтелектуальна власність» віднесено до групи нормативних дисциплін напряму підготовки спеціаліста спеціальності 7.03060101 – «Менеджмент організацій і адміністрування» (за видами економічної діяльності)) денної форми навчання. Програму навчальної дисципліни розроблено у відповідності до вимог галузевого стандарту вищої освіти на базі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра. Враховано рекомендації положень Болонської декларації щодо кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

1.1 Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення: полягає у підготовці майбутніх фахівців для самостійного вирішення професійних завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних з інтелектуальною власністю

Завдання вивчення: формування у студентів системи знань, а також отримання навичок та уявлень, необхідних для здійснення творчої діяльності та захисту своїх майнових та особистих немайнових прав як в Україні так і поза її межами.

Предмет вивчення у дисципліні: сукупність правовідносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності, майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Правознавство Підприємницьке право Правове регулювання туристської діяльності	Отриманні знання використовуються при виконанні дипломного проекту

1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1 **ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ**

1,5 / 54

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Загальні положення про інтелектуальну власність. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права: поняття, зміст та особливості.

1. Загальні положення про інтелектуальну власність.
2. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
3. Авторське право та суміжні права: поняття, зміст та особливості.

ЗМ 1.2. Патентне прав. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Договори у сфері інтелектуальної власності.

1. Патентне право.
2. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
3. Договори у сфері інтелектуальної власності.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
Репродуктивний рівень: Застосовувати знання у сфері виробничої або соціальної діяльності	Виробнича, Соціально-виробнича	Організаційна, управлінська
Алгоритмічний рівень: Здійснювати законодавче забезпечення планування, проводити аналіз документів галузі і конкретного підприємства щодо їх відповідності положенням норм права.	Виробнича, Соціально-виробнича	Організаційна, управлінська
Евристичний рівень: Враховувати правові засади при здійсненні професійної діяльності, приймати оптимальні економіко-правові рішення.	Виробнича, Соціально-виробнича	Організаційна, управлінська

1.4 Рекомендована основна навчальна література

1. Право інтелектуальної власності : Підручник /За ред. д.ю.н.,проф. О.А.Підопригори і д.ю.н., проф. О.Д.Святоцького.-К.: Видавничий дім.-2006.- 622 с.

2. Коссак В.М., Якубовський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник.-К.: «Істина».-2007.-206 с.
3. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник.-К.: КНТ, 2007.-264 с.
4. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій за ред. В.І.Борисової.-Х.,2010.-110 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни інтелектуальна власність

Мета вивчення: формування у майбутніх фахівців кола знань та вмінь для самостійного вирішення професійних завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних з інтелектуальною власністю

Предмет дисципліни: сукупність правовідносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності, майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

Змістові модулі: загальні положення про інтелектуальну власність. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права. Патентне право. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Договори у сфері інтелектуальної власності.

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ СОБСТВЕННОСТЬ

Цель изучения: формирование у будущих специалистов круга знаний и умений для самостоятельного разрешения профессиональных заданий в сфере регулирования правоотношений, связанных с интеллектуальной собственностью.

Предмет дисциплин: совокупность правоотношений в сфере интеллектуальной собственности, имущественных и личных неимущественных прав авторов, основания их возникновения и осуществления.

Модули содержания: общие положения о интеллектуальной собственности. Объекты и субъекты права интеллектуальной собственности. Авторское право

и смежные права. Патентное право. Договора в сфере интеллектуальной собственности.

INTELLECTUAL PROPERTY

The studying purpose: consists in preparation of the future experts for the independent permission of professional tasks in sphere of regulation of the legal relations connected with intellectual property.

Subject of disciplines: set of legal relations concerning regulation of intellectual property rights, the property and personal non-property rights of authors, the bases of their occurrence and realisation.

Maintenance modules: concept of intellectual property right. Intellectual property legal objects. Subjects of law of intellectual property. The copyright. The adjacent rights. Protection and protection of the author's and adjacent rights; the Patent right of Ukraine. Legal means of an individualization of participants of the civil circulation, the goods and services. Contracts in intellectual property sphere.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» наведена в таблиці:

Характеристика дисципліни: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних до ECTS -1,5 у тому числі: модулів-1; змістових модулів -2; самостійна робота – 36 годин.	Спеціальності 7.14010101 – «Готельна і ресторанна справа» 7.14010301 «Туризмознавство» (за видами)) Освітньо- кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Нормативна Рік підготовки: 5. Семестр: 9.
Кількість годин: усього -54 годин; за змістовими модулями: ЗМ 1.1. – 27 годин; ЗМ 1.2. – 27 годин.		Лекції: кількість годин -18. Самостійна робота: кількість годин - 36.
Кількість тижнів викладання дисципліни: 12.		Вид контролю: залік.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять. Особливе значення в процесі вивчення і закріплення знань відіграє самостійна робота студентів.

Зазначені види занять розроблені у відповідності до положень Болонської декларації.

2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

«Інтелектуальна власність» є нормативною навчальною дисципліною.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни:

Вивченню дисципліни передують дисципліни «Правознавство», «Підприємницьке право», «Правове регулювання туристської діяльності», які сприяють формуванню правової культури та вмінню користуватися нормативно-правовими актами.

В результаті вивчення дисципліни студенту необхідно

- знати:

- поняття інтелектуальної власності та систему права інтелектуальної власності;

- принципи та джерела права інтелектуальної власності;
- процедуру патентування об'єктів промислової власності;
- нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності;
- поняття та види захисту і охорони об'єктів інтелектуальної власності

- вміти:

- використовувати джерела права інтелектуальної власності;
- захищати своє авторське право та суміжні права;
- розраховувати економічну вартість об'єктів інтелектуальної власності;
- патентувати винаходи, корисні моделі та промислові зразки;
- здійснювати захист своїх порушених прав.

Розподіл обсягу навчальної роботи студента денної форми навчання

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практик., семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
7.14010101 ГОТ	1,5/54	9	18	18	-	-	36	-	-	-	-	9
7.14010301 ТУР	1,5/54	9	18	18	-	-	36	-	-	-	-	9

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Інтелектуальна власність» студент має ознайомитись з програмою дисципліни, з її структурою, змістом і змістом кожного змістового модуля, формами і методами навчання, з усіма видами і методами контролю знань, методикою їх оцінювання.

Тематичний план Навчальної дисципліни складається з одного модуля, який логічно пов'язує два змістових модуля, кожен з яких у свою чергу, об'єднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, що логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, індивідуальна науково-дослідна робота в формі виконання контрольної роботи, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

2.3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Назва теми	Перелік питань
Модуль 1. Інтелектуальна власність	
<i>3.М.1.1.Загальні положення про інтелектуальну власність . Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.</i>	
Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність	1.Інтелектуальна власність та її значення. 2.Загальна характеристика законодавства України про інтелектуальну власність. 3.Міжнародно-правова охорона права інтелектуальної власності.
Тема 2. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.	1. Поняття та класифікації об'єктів права інтелектуальної власності. 2. Поняття та класифікація суб'єктів права інтелектуальної власності. 3. Автори - творці об'єктів інтелектуальної власності. 4. Вторинні суб'єкти права інтелектуальної власності.
Тема 3. Авторське право та суміжні права: поняття, зміст та особливості.	1. Поняття, зміст, особливості авторського права. 2. Поняття, зміст, особливості суміжних прав.
<i>ЗМ 1.2. Патентне прав. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Договори у сфері інтелектуальної власності.</i>	
Тема 4. Патентне право. Захист права інтелектуальної власності.	1. Поняття, зміст і особливості патентного права. 2. Патент та порядок його одержання. 3. Права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
Тема 5. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.	1.Загальна характеристика правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. 2. Комерційне (фірмове) найменування. 3. Торговельна марка (знак для товарів і послуг). 4. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.
Тема 6. Договори у сфері інтелектуальної власності.	1. Ліцензійний договір. 2. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. 3. Договір про створення за замовленням і використанням об'єктів права інтелектуальної власності. 4. Договір комерційної концесії (франчайзингу).

**Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
та форми навчальної роботи студента денної форми навчання**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	1,5/54	18	-	-	36
ЗМ 1.1. Загальні положення про інтелектуальну власність. Об'єкти права та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.	0,75/27	9	-	-	18
ЗМ 1.2. Патентне прав. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Договори у сфері інтелектуальної власності.	0,75/27	9	-	-	18

2.4. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин (шифр, аббревіатура)	
	7.14010101 ГОТ	7.14010301 ТУР
ЗМ 1.1. Загальні положення про інтелектуальну власність. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.	9	9
1. Загальні положення про інтелектуальну власність	3	3
2. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.	3	3
3. Авторське право та суміжні права.	3	3
ЗМ 1.2. Патентне право. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Договори у сфері інтелектуальної власності.	9	9
1. Патентне право.	3	3
2. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.	3	3
3. Договори у сфері інтелектуальної власності.	3	3
РАЗОМ	18	18

2.5. Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Год.	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1.1. Загальні положення про інтелектуальну власність. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.	18	
1.Огляд основної та додаткової літератури	6	Конспект

1	2	3
2.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті
3.Підготовка рефератів	4	Текст і презентація реферату
4.Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті
ЗМ 1.2. Патентне право. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Договори у сфері інтелектуальної власності.	18	
1.Огляд основної та додаткової літератури	6	Конспект
2.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті
3.Підготовка рефератів	4	Текст і презентація реферату
4.Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті
РАЗОМ	36	

2.6 Контрольні запитання для самоперевірки:

1. Результати творчої діяльності як об'єкти правової охорони.
2. Джерела права інтелектуальної власності.
3. Об'єкти права інтелектуальної власності. Поняття виключних прав.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
5. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності, підстави їх виникнення.
6. Використання інтелектуального продукту.
7. Відповідальність за порушення інтелектуальних прав.
8. Поняття авторського права.
9. Твір як об'єкт правової охорони, його види, ознаки.
- 10.Зміст авторського права.
- 11.Винятки та обмеження у майнових правах автора.
- 12.Строк охорони авторських прав.
- 13.Поняття суміжних прав.
14. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
- 15.Особисті немайнові та майнові суміжні права та підстави їх виникнення.
- 16.Строк охорони суміжних прав.
- 17.Особливості захисту авторських та суміжних прав.
- 18.Поняття, об'єкти та критерії патентоспроможності винаходу, корисної моделі та промислового зразка.
- 19.Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.
- 20.Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
- 21.Обмеження прав патентовласника.
- 22.Припинення дії патенту і визнання його недійсним.
- 23.Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
- 24.Право інтелектуальної власності на торговельну марку.
- 25.Право інтелектуальної власності на географічне зазначення .

26. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
27. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
28. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
29. Право інтелектуальної власності на селекційні досягнення.
30. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
31. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності.
32. Ліцензійний договір.
33. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
34. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
35. Договір комерційної концесії.

2.7 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестування	25
Індивідуальні завдання	25
ЗМ 1.2. Тестування	25
Індивідуальні завдання	25
Підсумковий контроль з МОДУЛЕМ 1	
Залік за результатами поточного контролю або підсумковий контроль	
Усього за модулем 1	100%

2.8 Рекомендована література:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№ 30.-Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України// Відомості Верховної Ради України. - 2003.- №№40-44, Ст. 356.
3. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України .- 1994.-№ 13.-С.64.
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі»// Відомості Верховної Ради України .-1994.-№ 7.-С.32.

5. Закон України «Про охорону права на промислові зразки» // Відомості Верховної Ради України.-1994.-№ 7.-С.34.
6. Закон України «Про охорону права на знаки для товарів та послуг»// Відомості Верховної Ради України.-1994.-№ 7.-С.36.
7. Закон України «Про охорону нових сортів рослин» // Відомості Верховної Ради України.-1993.- № 20.-С.149.
8. Закон України «Про захист прав на топографії інтегральних схем» //Відомості Верховної Ради України.-1995.- № 26.-272 с.
9. Право інтелектуальної власності : Підручник /За ред. д.ю.н., проф. О.А. Підпригори і д.ю.н., проф. О.Д.Святоцького.- К.: Видавничий дім.- 2006.- 622с.
10. Коссак В.М., Якубовський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник.-К.: «Істина». - 2007.- 206 с.
11. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. - К.: КНТ, 2007.- 264 с.
12. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій за ред. В.І.Борисової. - Х., 2010. – 110 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни

«Інтелектуальна власність»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.14010101 – «Готельна і ресторанна справа», 7.14010301 «Туризмознавство» (за видами))

Укладачі: **КИЛИМНИК** Інна Ігорівна

КОЛЯДА Тетяна Анатоліївна

ІВАСІШИНА Наталя Володимирівна

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *І. О. Храпко*

План 2012, поз. 238 Р

Підп. до друку 10.02.2012 р.

Друк на ризографі

Тираж 11 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 0,9

Зам. № 8290

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.